

Італійська барокова школа.
Італійське мистецтво
XVII століття

«Смерть
Гиацинта»

«Несени
е
креста»

Карраваджо «Юноша с лютой»

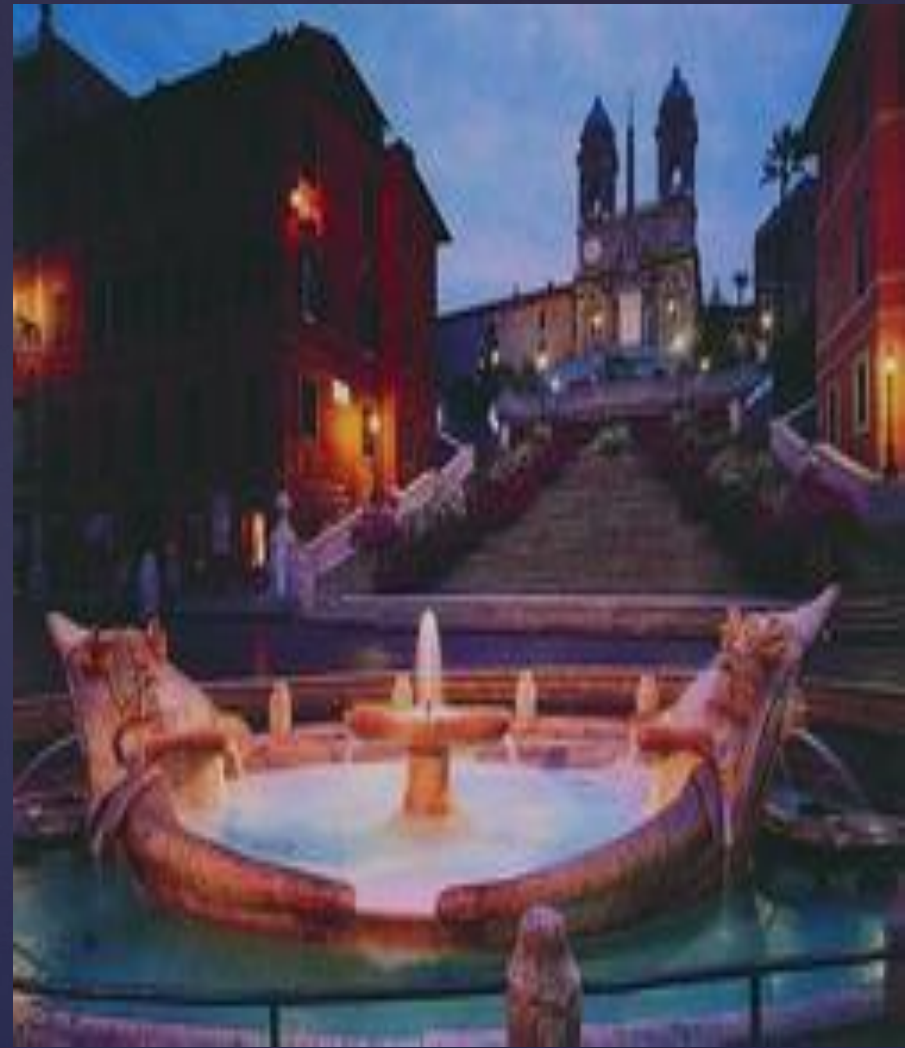

Рим був центром розвитку
нового мистецтва — бароко —
на рубежі XVI—XVII ст.

"Римське бароко" - потужний
художній стиль у мистецтві
Італії.

Італійське бароко виявило себе переважно в архітектурі. Архітектори включали в ансамбль не тільки окремі споруди і площі, а й вулиці.

Початок і кінець вулиць
були неодмінно
позначені якимись
архітектурними
(майданами) або
скульптурними
(пам'ятниками)
акцентами.

Обеліски і фонтани, поставлені у точках збігання променів-проспектів (вперше в історії містобудівництва застосовується трипроменева система вулиць, які розходяться від майдану) і в їхніх кінцях, створюють майже театральний ефект далекосяжної перспективи.

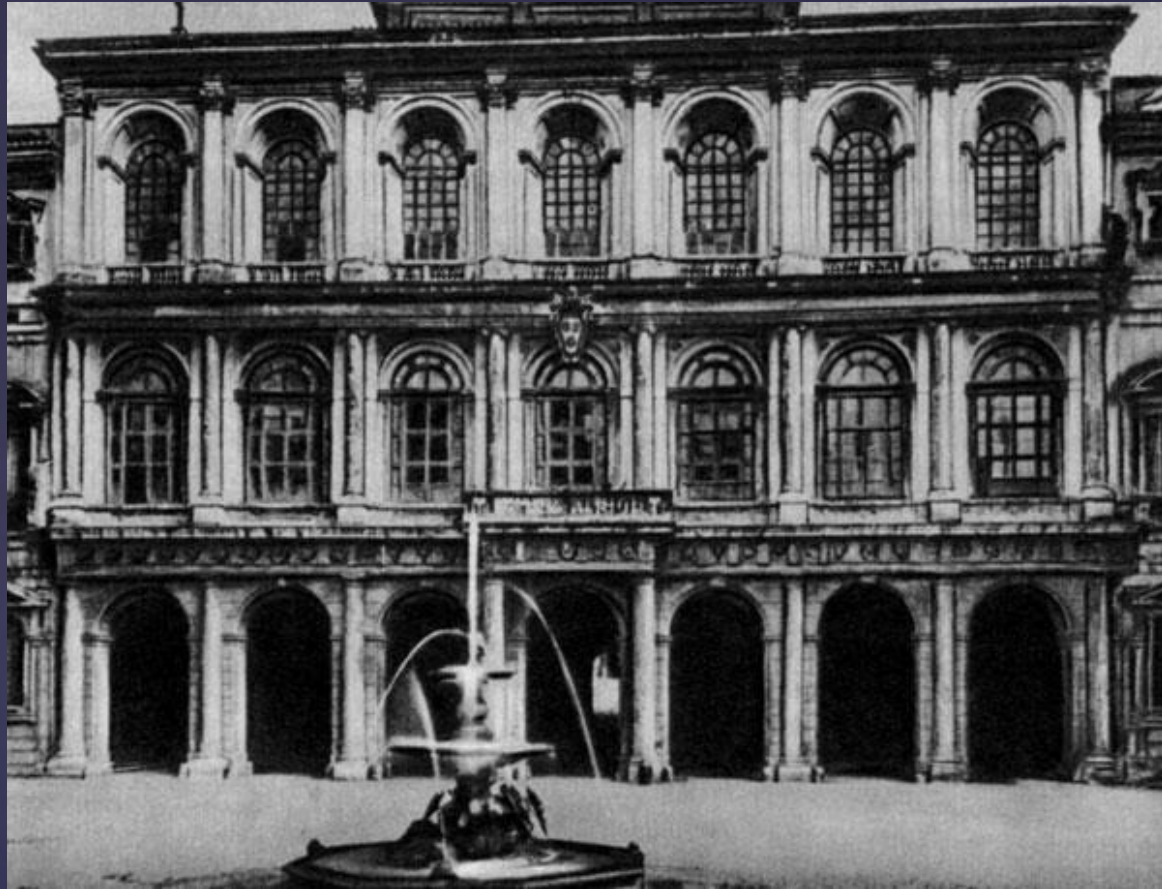
*Лоренцо Берніні. Фонтан чотирьох
рік на Пьяцца Навона. Рим*

Інтер'єри ренесансних палаців
перетворилися на анфіладу пишних
покоїв, багато уваги майстри бароко
приділяли внутрішньому двору,
палацовому саду.

У період зрілого бароко (з другої третини XVII ст.) палаци оформляються ще пишніше — і щодо головного фасаду, і ще більше з садового боку. Бічні крила будинку висуваються й утворюють курдонер (почесний двір).

Палаццо Берніні в Римі

У храмовій архітектурі спостерігаються надзвичайна пишність, мальовничість фасаду, але й інтер'єр церкви як місця театралізованого обряду католицької служби становить собою синтез усіх видів образотворчого мистецтва (а з появою органа додається і музика).

Декоративна насиченість,
витонченість гри площин,
вторгнення овалів і
прямокутників замість
улюблених майстрами кіл і
квадратів посилюються від
одного архітектурного
творіння до іншого.

Найтіснішим чином пов'язана з архітектурою скульптури. Вони прикрашають фасади й інтер'єри церков, вілл, міських палаццо, сади і парки, вівтарі, надгробки, фонтани.

У живопису Італії на рубежі XVI—XVII ст. виникло два головних напрями: болонський академізм і зв'язаний з ім'ям найвидатнішого художника Італії XVII ст. Караваджо (Мікеланджело Мерізі да Караваджо, 1573—1610 рр.) — караваджизм. Могутня реалістична течія у мистецтві всієї Західної Європи — караваджизм — стала антиподом академізму. Своєрідним викликом академічно пригладженому живопису було саме звернення Караваджо до персонажів типу картярів, шулерів, ворожок тощо. Зображаючи цих людей, митець поклав початок глибоко реалістичному побутовому живопису ("Лютняр", "Гравці").

Завдяки сплаву академізму болонців і караваджизму виникло італійське бароко, репрезентоване іменами Гверчіно (монументально-декоративний живопис з реалістичними типажами і караваджистською світлотінню), чудового колориста Доменіко Фетті, П'єтро ді Кортоне, Луки Джорджано, Бернардо Строцці, а дещо згодом Сальватора Розі, автора блискучих за колористичністю похмуро-романтичних композицій.

В бароко іноді неможливо розділити роботу архітектора і скульптора. Художником, який поєднував у собі і те й інше дарування, був Джованні Лоренцо Берніні (1598-1680).

Свою архітектурну діяльність
(будував тільки в Римі) Берніні
почав із створення балдахіна з
витими колонами в соборі святого
Петра (бронза, 1624–1633); повністю
особливості його манери виявилися
в 1650-60-х рр.

**Лоренцо
Бернини**
(1598-1680)

*Лоренцо Берніні. Колонада площі
перед Собором Святого Петра. Рим*

Овальна площа з двома
фонтанами і обеліском охоплена
могутніми 4-рядними
колонадами, владно
організуючими простір, і
перетворена на величезний атрій
перед собором, до якого веде
урочистий багатоступінчатий
підйом

Пластичність і динамізм, своєрідний ілюзіонізм додають архітектурі Берніні урочистість і величність. Головне творіння Берніні — грандіозний ансамбль площі святого Петра (1657–1663).

Динамічна форма овалу, безперервна мінливість кривизни є головним мотивом і в композиції церкви Сант Андреа аль Квірінале (1653–1658), де фасад і інтер'єр будуються на контрастах опуклих і ввігнутих форм; їх протистоянням досягається загальне враження напруженої рівноваги всіх частин будівлі, цілісності архітектурного образу.

Берніні часто вдається до прийомів штучної перспективи (наприклад, поступово зменшує колони парадних сходів Скала Реджа у Ватикані, 1663-66, щоб візуально возвеличити фігуру папи в момент його появи на верхньому майданчику). Берніні зіграв важливу роль у формуванні архітектурної зовнішності Риму.